

го **О. В. Новиков** та асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, науковий співробітник сектору дослідження проблем кримінально-виконавчого законодавства НДІ ВПЗ імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, кандидат юридичних наук **К. А. Автухов**. Ними зауважено на тісному зв'язку корупції із правопорушеннями у цих сферах. Усунути детермінуючий вплив корупції на функціонування та розвиток злочинності пропонується шляхом внесення відповідних законодавчих змін.

Наприкінці роботи семінару учасниками був розглянутий проект рекомендацій науково-практичного семінару. В ході обговорення до зазначеного документа внесені певні доповнення та прийняте рішення спрямувати його до Харківської обласної державної адміністрації.

РЕКОМЕНДАЦІЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ «ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ І ГРОМАДСЬКОСТІ У ЗАПОБІГАННІ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ»

Розглянувши й обговоривши актуальні питання взаємодії державних органів і громадськості у запобіганні та протидії корупції, науково-практичний семінар вважає за необхідне відзначити про таке.

Коріння проблеми міститься у відсутності механізму взаємодії владних і громадських структур, відсутності демократичних інституційних форм узгодження інтересів, а отже, і зворотного зв'язку між усіма гілками державної влади і громадськими недержавними структурами.

Узагальнення вітчизняного і світового досвіду запобігання та протидії корупції свідчить, що досягти позитивних результатів у цій сфері можливо, використовуючи і поповнюючи ресурс низки стратегій, зокрема: зменшення практичних можливостей учинення корупційних правопорушень; втручання у кризові ситуації; зміна структури стимулів щодо вчинення корупційних діянь; залучення

бізнесу до антикорупційних процесів; участь громадськості у протидії корупції; тощо.

Частково конкретні заходи цих стратегій розпорошені у безлічі документів (законодавчих і підзаконних актах, концепціях, планах, рекомендаціях науково-практичних конференцій та семінарів, пропозиціях учених та ін.). Тому учасники науково-практичного семінару «Взаємодія державних органів і громадськості у запобіганні та протидії корупції» пропонують сконцентруватися на найбільш потужних заходах у названих вище стратегіях, що націлюють суб'єктів запобігання і протидії корупції на досягнення позитивного результату у тій чи іншій галузі та сфері життя.

1. *Стратегія скорочення можливостей учинення корупційних правопорушень.* Провідна ідея цієї стратегії – створення більш ефективних бар'єрів, перепон, ризиків для вчинення корупційних діянь або використання відповідних вигод, тобто мінімізація галузевих й інституційних умов, що сприяють корупційним схемам, проявам, діянням. За класифікацією це можуть бути: **правові** (посилення кримінально-правової відповідальності за вчинення корупційних діянь, зловживання службовим становищем та ін.); **організаційно-управлінські**: а) створення Національної служби боротьби з корупцією; б) спрощення процедур отримання різних дозволів; в) декларування доходів і витрат відповідними категоріями громадян; г) перехід на новітні технології контролю за акцизами, держзакупівлями та ін.; **кадрові** (жорсткий професіональний відбір кадрів, підготовка кадрів кримінологів-профілактиків, упровадження Закону України «Про правила етичної поведінки, люстрація кадрів» та ін.); **технічні і технологічні** (використання сучасних способів спостереження, моніторингу, введення технологій на кшталт Codentify тощо).

2. *Втручання у кризові ситуації.* Ця стратегія передбачає припинення і знищення корупційних схем, «відкатів» та ін. Органом, який міг би оперативно включатися поряд з іншими правоохоронними органами у припинення корупційних процесів на різних владних рівнях їх проявів, може стати Національна служба боротьби з корупцією. Досвід створення такого органу запозичений у західних країн, які свого часу мали проблеми із масштабною коруп-

цією. Тут треба об'єднати політичну волю з неупередженістю зазначеного органу. Є й інші заходи.

3. *Зміна структури стимулів щодо вчинення корупційних діянь.* Зміна структури стимулів передбачає здійснення ефективних заходів щодо позбавлення правопорушників можливостей використовувати прибутки, отримані внаслідок корупції: а) декларування витрат, прибутків родичів; б) заморожування, конфіскація і повернення активів, здобутих корупційним шляхом; в) упровадження системи зовнішнього аудиту процедур державних закупівель; г) підвищення ризиків при ухваленні кримінальних або цивільних рішень.

4. *Залучення бізнесу до антикорупційних процесів:* а) залучення національного й іноземного бізнесу до програм подолання корупції; б) постійна підтримка цих програм вищим керівництвом держави; в) пошук нової еліти, яка може впровадити у життя антикорупційну політику; г) формування культури неприйняття корупції усередині компаній; д) спільне просування антикорупційних принципів ведення бізнесу; є) ліквідація тіньової економіки.

5. *Залучення громадськості у протидію корупції:* а) підтримка широкою громадськістю зусиль нової влади у скороченні корупції; б) тісна взаємодія громадськості з державними органами у протидії корупції; в) прийняття законів України «Про громадський контроль в Україні», «Про контроль за доходами і витратами фізичних осіб», «Про основи громадського контролю за діяльністю органів державної влади і місцевого самоврядування».

*Огляд підготовлено доктором юридичних наук, професором, членом-кореспондентом НАПрН України, завідувачем відділу кримінологічних досліджень НДІ ВПЗ імені академіка В. В. Стайуса НАПрН України **В. В. Голіною**, молодшим науковим співробітником сектору дослідження проблем запобігання злочинності НДІ ВПЗ імені академіка В. В. Стайуса НАПрН України **С. С. Шрамко**.*